

STUDIE NAAR WENSEN VAN RECREANTEN VOOR ZWEMWATER

De recreatieve waarde van helder water in Zwemlust

De afgelopen decennia is op verschillende plaatsen geprobeerd om de eutrofiëring van plassen en meren tegen te gaan om het ecologisch functioneren te stimuleren alsmede de recreatieve waarde te vergroten. Dit laatste veronderstelt dat recreanten helder water belangrijk vinden. Of dit daadwerkelijk het geval is, is onderwerp van studie geweest. Welke aspecten vinden recreanten belangrijk als ze een meer bezoeken? Zijn ze bereid om te betalen voor helder water? Daarnaast is gekeken naar het belang van goed doorzicht. Als casestudy is gekozen voor Zwemlust, een recreatieplas bij Breukelen. De helderheid van het water blijkt één van de belangrijkste aspecten voor recreanten in Zwemlust. Ze zijn zelfs bereid om een 30 procent hogere toegangsprijs te betalen om bij te dragen in de kosten om dit natuurswembad helder te maken. Helder water heeft een positief, overigens niet significant, effect heeft op de bezoekersaantallen.

De voor deze studie gebruikte enquête was als volgt opgebouwd: eerst werd een aantal vragen gesteld over het bezoek aan Zwemlust (het doel, het aantal bezoeken per jaar, de manier waarop men naar Zwemlust is gekomen en het aantal kilometer dat men heeft afgelegd). Deze vragen zijn belangrijk om het aantal bezoeken als functie van een aantal uiteenlopende relevante variabelen te kunnen schatten. Het tweede deel van de enquête bestond uit vragen over de waardering van Zwemlust in zijn algemeen en de waardering en het belang van een aantal voor zwemmers relevante aspecten. De geënquêteerden werd een lijst voorgelegd met twaalf aspecten die van belang zijn voor recreanten, variërend van de oppervlakte van de ligweide tot de aanwezige sanitaire voorzieningen. Voor ieder aspect werd gevraagd om aan te geven wat de waardering ervoor is en het belang dat men eraan hecht. Het derde deel van de enquête bestond uit vragen die verband houden met de betalingsbereidheid voor helder water.

Het derde deel begon met een beschrijving van het eutrofiëringprobleem door te vertellen over het verminderde doorzicht en de succesvolle maatregelen die hiertegen in 1987 zijn genomen. De eerste vraag was vervolgens of men op de hoogte was van de problemen met verminderde helderheid en van de maatregelen die hiertegen zijn genomen. Deze vraag was van belang omdat mensen die kennis hebben van de problemen in het verleden en het feit dat deze problemen door biomanipulatie kunnen

worden opgelost, mogelijk een andere betalingsbereidheid hebben dan mensen die hiervan niet op de hoogte zijn. Vervolgens werd de hypothetische markt geschetst door te vertellen dat dergelijke maatregelen mogelijk in de toekomst zouden moeten worden herhaald.

De geïnterviewden werd gevraagd of zij bereid zouden zijn om door middel van een verhoging van de toegangsprijs bij te dragen in de kosten om het meer weer helder te maken. Wanneer men aangaf niet te willen bijdragen, werd gevraagd waarom niet. De anderen werd gevraagd naar het maximumbedrag dat zij per persoon per bezoek extra zouden willen betalen. Als controle op onredelijke bedragen werd gevraagd of een dergelijke verhoging van de toegangsprijs invloed zou hebben op het aantal bezoeken per jaar.

In het vierde en laatste deel werden een aantal sociaal-economische gegevens gevraagd (opleiding, gezinsgrootte, inkomen).

Resultaten

Recreanten komen vaak in groepen (familie, vrienden). Voor de steekproef is telkens één volwassene per groep geënquêteerd. De gemiddelde groepsomvang was 3,7 personen. Dit betekent dat de 70 mensen die zijn geïnterviewd, representatief waren voor 259 bezoekers. Dit is ruim de helft van het maximum aantal mensen dat de recreatieplas toen dagelijks bezocht.

De waardering voor de helderheid van het water kreeg een nipte voldoende (gemiddeld 5,98), goed voor een tiende plaats. Dit hangt waarschijnlijk samen met het feit dat tijdens de enquêteperiode het doorzicht beperkt was (minder dan 30 cm). Helder water blijkt belangrijk te zijn (gemiddeld 3,78 op een schaal van 1 - 5) en is het vierde belangrijkste aspect.

Van alle geïnterviewden was 87 procent bereid om een hogere toegangsprijs te betalen als bijdrage in de kosten om het water helderder te krijgen. Van de 61 personen die een hogere entreeprijs wilden betalen, konden vier geen bedrag noemen. Zij vonden dat de gemeenschap moet meebetalen, waarna zij bereid waren om ook hun bijdrage te leveren. Het gemiddelde bedrag waar het hier over gaat, ligt tussen 80 cent en 1 gulden 40. Dit is duidelijk lager dan wat is gevonden in andere studies naar de waarde van veranderingen in waterkwaliteit. De meeste van deze studies bepalen echter een bedrag per jaar voor het implementeren van nationaal beleid. Daarnaast nemen deze studies niet alleen (meer) gebruikswaarden mee, maar ook niet-gebruikswaarden (de waarde die men hecht aan het bestaan van een mooie natuur zonder dat men er daadwerkelijk gebruik van maakt) en kijken deze studies naar een heel scala aan waterkwaliteitsvariabelen in plaats van alleen doorzicht. Hierdoor is het moeilijk om een duidelijke vergelijking te maken.

Mensen met een hogere opleiding alsmede zij die langer blijven of meerdere jaren komen, zijn bereid om meer te betalen voor helder water. Het oordeel omtrent de helderheid van het water blijkt niet significant van invloed te zijn op de betalingsbereidheid. Ditzelfde geldt voor het inkomen.

Met behulp van regressieanalyse is bepaald waar het aantal bezoeken naar Zwemlust van afhankelijk is (per persoon per jaar). Hieruit bleek dat lager opgeleiden en jongeren vaker naar Zwemlust gaan dan ouderen en hoger opgeleiden (leeftijd is significant bij tien procent onbetrouwbaarheid). Dit is in overeenstemming met de Nederlandse recreatiestatistieken. Ook het feit dat het opleidingsniveau meer bepalend is voor het aantal bezoeken dan het inkomensniveau is in overeenstemming met de Nederlandse recreatiestatistieken waarin geen relatie wordt gevonden tussen inkomen en recreatie op of bij het water.

De waardering voor en het belang van de helderheid van het water blijken beide niet significant van invloed te zijn op het aantal maal dat men per jaar Zwemlust bezoekt. Dit is niet verwonderlijk, omdat slechts die mensen zijn geënuquêteerd die naar Zwemlust gaan en de daar aanwezige helderheid accepteren.

Om het effect van de helderheid van zwemwater op de bezoekersaantallen te bepalen, zou men een onderzoek kunnen doen naar een aantal meren die onderling alleen verschillen in het doorzicht. Omdat meren veelal in meerdere opzichten van elkaar verschillen, is dit echter niet goed mogelijk. Als alternatief kan gekeken worden naar de bezoekersaantallen in het verleden. In hoeverre waren deze afhankelijk van temperatuur, weersgesteldheid en de helderheid. Zwemlust heeft jarenlang deze gegevens bijgehouden voor iedere dag dat het open was (mei - september). Op basis van gegevens voor de jaren 1986 - 1989 kon een vergelijking worden gemaakt, waaruit bleek dat de variabele helder water (doorzicht meer dan één meter) positief is, maar niet veelbetekend. Als het water helder is

neemt het aantal bezoekers toe met ongeveer 20 personen. Dit komt overeen met een vijfde van het gemiddeld aantal bezoekers per dag in de betreffende periode (100 per dag).

ir. R. van der Veeren,
Vrije Universiteit van Amsterdam,
Instituut voor Milieuvraagstukken

VERSLAG

Intensievere samenwerking op terrein van habitatmodellen

De samenwerking tussen de instituten die betrokken zijn bij de ontwikkeling van habitatmodellen voor het waterbeheer (WL Delft Hydraulics, Alterra, RIKZ en RIZA) wordt geïntensiveerd. Dit is afgesproken tijdens een workshop over deze modellen op 26 april j.l.

Tijdens de bijeenkomst is een goed overzicht ontstaan van de recente ontwikkelingen van zowel habitat-, als ecotoop- en netwerkmodellen. Aan bod kwamen ook de lacunes in de huidige modellering, zoals het gebrek aan dynamiek en ontwikkeling in de tijd en het nagenoeg ontbreken van interactie tussen soorten en andere terugkoppelingsmechanismen. De aanwezigen stonden verder stil bij onderwerpen die betrekking hebben op de kalibratie en validatie van de modellen.

Om de genoemde samenwerking daadwerkelijk te intensiveren, is een werkgroep habitatmodellen opgericht. Deze moet onder meer de samenhang tussen bestaande modelinstrumenten sterk gaan verbeteren. De betrokken instituten zullen nadrukkelijker als partners op het gebied van habitatmodellen naar buiten treden. Verder worden de inspanningen om tot een verdere ontwikkeling van habitatmodellen te komen, beter op elkaar afgestemd.

Tezijnertijd stellen de organisaties een platform in om effectiever in contact te raken met (nieuwe) gebruikers van habitatmodellen.

Voor meer informatie over de werkgroep kan contact opgenomen worden met Harm Duel van WL Delft Hydraulics, Rogier Pouwels van Alterra, Dick de Jong van RIKZ en Diederik van der Molen van RIZA.

De recreatieplas Zwemlust bij Breukelen.

